- 4 ส.ค. 2545

สำนักหอสมุด

แนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า ตามโครงการสวนกลางมหานคร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

อภินันทนาการ
จาก
ห้องสมุดคณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล

นฤนาท สนลอย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล
พ.ศ.2542

ISBN 974-662-278-1

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล
Copyright by Mahidol University

วพ
น373น
2543
ฉ.3

3836333 ENTM/M : สาขาวิชา : เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม ; วท.ม. (เทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม)
คำสำคัญ : องค์การ/ การบริหารจัดการ/ พื้นที่สีเขียว/ สิ่งแวดล้อม/โครงการสวนกลางมหานคร/ บางกะเจ้า

นฤนาท สนลอย : แนวทางการบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้าตามโครงการสวนกลางมหานคร อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (THE MANAGEMENT GUIDELINE FOR BANG KA CHAO GREEN AREA PROJECT IN PRAPADANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เกษมกุลประดิษฐ์ วท.ม., สัญชัย สูติพันธ์วิหาร วท.ม., สายเมือง วิรยศิริ สค.ม., เครือพันธ์ ใบตระกูล M.Sc. 180 หน้า. ISBN 974-662-278-1.

จากการขยายตัวของการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยของกรุงเทพรวมถึงปริมณฑล ทำให้มีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบพื้นที่สีเขียว จึงเกิดนโยบายการรักษาพื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้าและโครงการสวนกลางมหานครขึ้น ดังนั้นจึงต้องนำการบริหารจัดการพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากโครงการฯมาใช้ โดยเฉพาะการจัดองค์การในการประสานงานระดับพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบริเวณบางกะเจ้า ในการศึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาลักษณะสภาพพื้นที่และลักษณะการจัดการพื้นที่ในช่วงปี พ.ศ.2520-2540 และเพื่อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว โดยการจัดองค์การของพื้นที่จะใช้ทฤษฎีระบบ (System approach) ร่วมกับการจัดองค์การตามสถานการณ์หรือตามเหตุการณ์ (Contingency or situation models) ซึ่งการมีโครงการฯ ทำให้เกิดพื้นที่ที่มีกิจกรรมแตกต่างกัน 3 พื้นที่ คือ พื้นที่สวนสาธารณะ พื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน และพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร สำหรับพื้นที่สวนสาธารณะ ได้ศึกษาจากการสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารพื้นที่ระดับนโยบายจากแบบสัมภาษณ์ พื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน ศึกษาจากระดับความต้องการมีส่วนร่วมของประชาชนจากแบบสอบถาม เพื่อนำมาจัดรูปแบบการจัดการป่าชุมชนตามตัวแบบการจัดการป่าชุมชนของประเทศไทยที่มีผู้ศึกษาไว้ ส่วนพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ศึกษาจาก 2 ส่วน คือ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ รวมถึงการเชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่กับการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่สีเขียว จากข้อมูลทุติยภูมิร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิ คือ การแปลภาพถ่ายทางอากาศในช่วงปี พ.ศ.2520-2540 และส่วนที่ 2 คือการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนจากแบบสอบถาม หลังจากนั้นใช้การสนทนากลุ่มผู้นำในพื้นที่ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ขั้นตอนสุดท้ายใช้การวิเคราะห์เนื้อหาจากผลการศึกษาที่ได้ทั้งหมด เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดตั้งองค์การของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษา พบว่า การจัดการพื้นที่ควรอยู่ในรูปการประสานงานแบบคณะกรรมการ โดยองค์การจัดการพื้นที่สวนสาธารณะจะอยู่ในรูปคณะกรรมการอำนวยการสวนกลางมหานคร ซึ่งประกอบไปด้วยคณะทำงานส่วนวิจัยและพัฒนา คณะทำงานส่วนส่งเสริมและประสานงาน และคณะทำงานส่วนปฏิบัติการ ส่วนองค์การจัดการพื้นที่ป่าของเมืองหรือป่าชุมชน อยู่ในรูปคณะทำงานส่วนโครงการป่าไม้ชุมชน สำหรับพื้นที่กรรมสิทธิ์ของเกษตรกร ใช้การจัดองค์การในรูปคณะทำงานส่วนพื้นที่ โดยที่คณะทำงานทั้ง 3 พื้นที่ ดำเนินกิจกรรมหลักของตน แต่การดำเนินการในภาพรวมของพื้นที่ เป็นไปในรูปแบบของพื้นที่สีเขียวเกษตร ร่วมกับเกษตรเพื่อการท่องเที่ยว รวมถึงคงไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของพื้นที่ด้วย โดยที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการสวนกลางมหานคร เป็นองค์การหลักด้านวิชาการและข้อมูล และประสานงานกับคณะทำงานส่วนโครงการป่าไม้ชุมชนและคณะทำงานส่วนพื้นที่อีกต่อหนึ่ง โดยคณะกรรมการหรือคณะทำงานในแต่ละชุด การจัดตั้งควรจะอยู่ในรูปสหการ คือ ควรมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ตำบล ร่วมอยู่ด้วย หรือจัดตั้งในรูปแบบองค์การอิสระ สำหรับข้อเสนอแนะจากการวิจัย คือการบริหารจัดการภาครัฐ ที่ให้นำการวางแผนแบบมีส่วนร่วมมาปฏิบัติ ร่วมกับการแก้ไขระบบราชการ นำการประสานงานระดับพื้นที่มาใช้ รวมถึงมีการประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง ส่วนภาคชุมชนควรใช้กระบวนการสร้างผู้นำและเครือข่ายผู้นำ เพื่อทำให้เกิดการริเริ่มสร้างสรรค์โครงการจากชุมชน อันจะนำมาสู่การวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวที่มีประสิทธิภาพ

Copyright by Mahidol University

3836333 ENTM/M : MAJOR : TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT, M.Sc. (TECHNOLOGY OF ENVIRONMENTAL MANAGEMENT)

KEY WORDS : ORGANIZATION/ MANAGEMENT/ GREEN AREA/ ENVIRONMENT/ BANG KA CHAO

NARUNATH SONLOY : THE MANAGEMENT GUIDELINE FOR BANG KA CHAO GREEN AREA PROJECT IN PRAPADANG DISTRICT, SAMUTPRAKARN PROVINCE. THESIS ADVISOR : KASEM KULPRADID, M.Sc., SANCHAI SUTIPANWIHAN, M.Sc., SAIMUANG VIRAYASIRI, M.S., KLUEPHAN BAITRAKUN, M.Sc., 180 p. ISBN 974-662-278-1

Because of increasing in residental landuse in Bangkok, which affect the Green Area pattern, there are the policies to preserve Green Area and Bang Ka Chao Green Area Project. Project management are significant especially to organization. In this thesis, system approach is used for analysis in area system and contingency or situation model is used for organizing that makes it suitable for area system and area environment to achieve the objective of green area preservation. The objectives are to study changes in green area and management to recommend management guidelines for Bang Ka Chao Green Area especially in the organization. After Bang Ka Chao Green Area Project was established, the study area was divided into 3 sub-system zones including Park Zone, Urban Forestry Zone and Agricultural Zone being private properties. Park Zone was studied through structural interview to policy makers. Urban Forestry Zone was studied by using questionnaires and urban forestry management model with local people. Agricaltural Zone was studied to evaluate landuse changes during 1977-1997 by using secondary data and translation of aerial cameras and evaluating local people's attitude through questionnaire. After that group discussion from local leader is used for brainstorming and recommending guideline in the organization and management by content analysis.

The study showed that organization guideline were committee pattern. The Park Zone was organized by Park Zone Committee which consisted of the Research and Development Party, the Promotion and Cooperation Party and the Performance Party. Urban Forestry Zone was organized by Urban Forestry Section Committee and Local Section Committee for Agricultural Zone. The main function of 3 committees were to manage agricultural green area pattern or agriculture tour and conserve in environmental condition. The Park Zone Committee, arrangd to be either by co-operate from Subdistrict Administrative Organization or independent organization, will be the center of area information for other committees. The study recommend that organization should use active strategy to make good relationship between bureaucracy and community.The active strategies for bureaucracy include community based planning, re-engineering governmental management, local co-operation and continuous performance evaluation .The community should also search for good leaders and set up community network encouraging the local people to plan the community based project.

Copyright by Mahidol University